

**БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ
ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПРАВО**

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

по
конституционно дело № 13/2023 г.
докладвано от съдия Соня Янкулова

**СТАНОВИЩЕ
ОТ
БЪЛГАРСКАТА АСОЦИАЦИЯ ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПРАВО**

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд от 24 юли 2023 г. Българската асоциация по Европейско право (БАЕП) е поканена да предостави становище по предмета на конституционно дело № 13/2023, образувано на 14.07.2023 г. по искане на 49 народни представители от 49-ото Народно събрание за установяване на противоконституционност на „Решението на Народното събрание от 07.07.2023 г., обнародвано в ДВ брой 60/14.07.2023 г., с което не е прието предложението за произвеждане на национален референдум с въпрос: „Съгласни ли сте българският лев да бъде единствена официална валута в България до 2043 година?“, внесено по предложение на Инициативен на 07.04.2023 г.“ и за установяване на съответствие на „така поставеният въпрос: „Съгласни ли сте българският лев да бъде единствена официална валута в България до 2043 година?“ на Конституцията, на „ограниченията по чл. 9, ал. 2, ал. 3 и ал. 4 ЗПУГДВМС, както и на Договора за функциониране на ЕС и чл. 140 от него“.

БАЕП е учредена в края на 2009 г. от изтъкнати български и чуждестранни юристи с богат академичен и практически опит. Асоциацията е член на Международната федерация по Европейско право (FIDE). Целите на Асоциацията се свеждат до обединяване усилията на българската правна общност по въпросите на европейското право, повишаване професионалната квалификация в тази сферата; популяризиране дейността, законодателството и съдебната практика на институциите на Европейския съюз (ЕС); утвърждаване (засилване) прилагането на правото на Европейския съюз.

С оглед дейността и целите на БАЕП, настоящото становище ще се съсредоточи върху частта от предмета на делото, засягаща необходимостта от анализ на съответствието на предложението за произвеждане на национален референдум с въпрос: „Съгласни ли сте българският лев да бъде единствена официална валута в

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПРАВО

България до 2043 година?“ с правото на ЕС и съответно върху въпроса попада ли това предложение в хипотезата на чл. 9, ал. 2, ал. 3 и ал. 4 от ЗПУГДВМС¹.

Становището следва следната структура: Правна рамка на икономическия и паричен съюз; Права и задължения на Република България, произтичащи от правото на ЕС; Становище на БАЕП по предмета на делото ; Обсъждане на възможността за отправяне на преюдициално запитване по чл. 267 ДФЕС.

1. Правна рамка на икономическия и паричен съюз

Правната рамка на икономическия и паричен съюз, част от която е задължението за държавите членки на ЕС за въвеждане на еврото като единна валута в ЕС, е приета за първи път с Договора от Маастрихт (Договор за създаване на Европейския съюз), в сила от 1 ноември 1993 г.²

Понастоящем Договорът за Европейския съюз (ДЕС) определя установяването на икономически и паричен съюз, чиято парична единица е еврото, сред основните цели на ЕС (чл. 3, параграф 4 ДЕС³). От систематичното място на тази разпоредба следва, че тази цел представлява неразделна част от установяването на вътрешния пазар в Европейския съюз, предвидено в чл. 3, параграф 3 ДЕС, както и от задължението Съюзът да работи за устойчивото развитие на Европа, основаващо се на „балансиран икономически растеж и ценова стабилност (...)“⁴.

Обхватът на икономическия и паричен съюз е определен основно в част трета, дял VIII от Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС), членове 119–144.

Член 119, параграф 2 ДФЕС подчертава, че дейността на държавите членки в областта на икономическия и паричен съюз „включва единна парична единица, еврото, както и създаването и осъществяването на единна парична политика и политика на обменния курс, като основна цел и на двете е да поддържат ценова стабилност (...)“⁵. Сред ръководните принципи при осъществяване на тази дейност, член 119, параграф 3

¹ (2) Чрез национален референдум не могат да се решават въпроси:

(...) 2. по чл. 84, т. 4, 6, 7, 8, 10, 12, 16 и 17, чл. 91, 91а, чл. 103, ал. 2, чл. 130, ал. 3, чл. 132а и чл. 147, ал. 1 от Конституцията; (...)

(4) Референдум по въпроси, уредени в сключени от Република България международни договори, може да се произвежда преди тяхната ратификация.

² Дял VI (сега дял VIII): Икономическа и парична политика (понастоящем членове 119–144 ДФЕС).

³ Чл. 3, параграф 4 гласи „Съюзът установява икономически и паричен съюз, чиято парична единица е еврото.“

⁴ Чл. 3, параграф 3 гласи: „Съюзът установява вътрешен пазар. Той работи за устойчивото развитие на Европа, основаващо се на балансиран икономически растеж и ценова стабилност, силно конкурентна социална пазарна икономика, която има за цел пълна заетост и социален прогрес, и високо равнище на защита и подобряване качеството на околната среда. Той насърчава научния и техническия прогрес. Той се бори срещу социалното изключване и дискриминациите и насърчава социалната справедливост и закрила, равенството между жените и мъжете, солидарността между поколенията и защитата на правата на детето.

Той насърчава икономическото, социалното и териториалното сближаване, както и солидарността между държавите-членки.

Той зачита богатството на своето културно и езиково многообразие и следи за опазването и развитието на европейското културно наследство.“

⁵ Вж също решение Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, т. 48.

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПРАВО

ДФЕС определя ценовата стабилност, стабилни публични финанси и парични условия и устойчивост на платежния баланс.

Нормата на чл. 119, параграф 2 ДФЕС, както и останалите разпоредби в областта на икономическия и паричен съюз от дял VIII ДФЕС саобщо приложими за всички държави членки. От този принцип съществуват две изключения.

Първото изключение съществува понастоящем единствено спрямо Кралство Дания по силата на изрична уговорка, предвидена в Протокол (№ 16) към ДФЕС⁶. В чл. 2 от този протокол е заявено, че дерогацията по отношение на Дания може да бъде отменена по искане на тази държава членка. Второто изключение е предвидено по отношение на държавите членки, които не отговарят на определени „критерии за конвергенция“ за прилагане на съвкупността от разпоредби от правната рамка на икономическия и паричен съюз. Спрямо тези държави, определени в чл. 139, параграф 1 ДФЕС като „държави членки с дерогация“, не се прилагат изрично изброените разпоредби в чл. 139, параграф 2 ДФЕС. Това изключение е предвидено като частична и временна дерогация от определени права и задълженията, произтичащи от правото на ЕС до изпълнението на „критериите за конвергенция“, описани в чл. 140, ал. 1 и Протокол (№ 13) ДФЕС.

Временният характер на дерогацията за държавите членки от втората хипотеза следва от няколко разпоредби от ДФЕС. Всъщност чл. 139, параграф 2 ДФЕС не предвижда изключение от общото задължение за въвеждане на еврото, предвидено в чл. 119, параграф 2 ДФЕС, а единствено на ограничен брой конкретни разпоредби във връзка с това задължение. Член 141, параграф 1 ДФЕС също потвърждава тълкуването за временния характер на дерогацията за държавите членки: „Докато има държави членки с дерогация (...)“, както следва от използването на наречието „докато“.

Този извод се потвърждава косвено и от други разпоредби от ДФЕС, според които дерогацията може да отпадне след като критериите за конвергенция са спазени трайно, като например чл. 140, параграф 1 ДФЕС⁷, според който „съответните срокове“, през които критериите за конвергенция трябва да бъдат спазени са доразвити в протокол, за което за Комисията и Европейската централна банка докладват на Съвета поне веднъж на всеки две години или по искане на държава членка с дерогация. Тази разпоредба подчертава, че изпълнението на тези критерии е „задължение“ на съответната държава членка с дерогация. Съгласно чл. 140, параграф 2 ДФЕС, след

⁶Протокол за някои разпоредби относно Дания, публикуван в ОФ 1992/С 191/89. По същия начин и по отношение на Великобритания – протокол № 15 към ДФЕС, първоначално публикуван в ОJ 1992/С 191/87.

⁷Чл. 140, параграф 1 ДФЕС: „Поне веднъж на всеки две години, или по искане на държава-членка с дерогация, Комисията и Европейската централна банка докладват на Съвета относно напредъка, постигнат от държавите-членки с дерогация в изпълнението на техните задължения, във връзка с постигането на икономическия паричен съюз. Тези доклади включват преглед на съвместимостта между националните законодателства на всяка от тези държави-членки, включително устройствените закони на техните национални централни банки, и членове 130 и 131 и Устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ. Тези доклади изследват и постигането във висока степен на устойчива конвергенция според изпълнението на следните критерии от страна на всяка държава-членка: (...)“

Четири критерия, посочени в настоящия параграф и съответните срокове, през които те трябва да бъдат спазвани, са доразвити в протокол, приложен към Договорите.(...)“

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПРАВО

консултация с Европейския парламент и след обсъждане в Европейския съвет, Съветът, по предложение на Комисията решава кои държавичленки с дерогация изпълняват условията, на основата на критериите, определени в параграф 1, и отменя дерогациите на съответните държави членки.

Следва да се отбележи на последно място, че въвеждането на еврото крайната стъпка на процеса за изпълнението на изискванията за пълноправно участие в икономическия и паричен съюз. Така, съгласно член 140, параграф 3 ДФЕС, при изпълнение на условията за конвергенция и след прекратяването на дерогацията съгласно процедурата за вземане на решение, предвидена в чл. 140 параграф 2 ДФЕС, Съветът с единодушие на държавите членки, чиято парична единица е еврото и заинтересованата държава членка, по предложение на Комисията и след консултация с Европейската централна банка, неотменимо фиксира курса, при който еврото заменя валутата на съответната държава членка, и взема останалите мерки, необходими за въвеждане на еврото като единна валута в съответната държавачленка. ДЕС и ДФЕС не предвиждат възможност за последващо оттегляне или дерогация от прилагането на правата и задълженията в областта на икономическата и паричната политика на ЕС (дъл VIII ДФЕС).

2. Права и задължения на Република България, произтичащи от правото на ЕС

По отношение на Република България, съгласно чл. 5 от Протокола относно условията и договореностите за приемането на Република България и Румъния в Европейския съюз към Договора за присъединяването на тези държави членки към Европейския съюз (ОВ L 157, 2005 г., стр. 11, наричан по-нататък „Договорът за присъединяване“), „България и Румъния участват в Икономическия и паричен съюз от датата на присъединяване като държави-членки с дерогация по смисъла на член III-197 от Конституцията“. Член III-197 от проекта за Конституция съответства дословно на действащия чл. 139 ДФЕС, посочен по-горе (с малки разлики, които не се отразяват на правната същност на тази разпоредба).

Налага се изводът, че Република България е субект на права и задължения в областта на икономическия и паричен съюз, с дерогация по смисъла на чл. 139 ДФЕС (втората хипотеза, разгледана по-горе). Това е резултат на преговорния процес и окончателното приемане на България като член на ЕС от 1 януари 2007 г. Като такава, Република България е поела задължение да спазва правото на ЕС. Така, съгласно чл. 119, параграф 2 ДФЕС, с оглед целите, посочени в член 3 ДЕС, Република България е длъжна да изпълни критериите за конвергенция и да въведе еврото като единна валута в България.

В резултат на тези задължения, Република България вече е предприела на практика законодателни промени и конкретни стъпки⁸. За пример може да бъдат посочени следните два важни акта.

- Тясно сътрудничество в рамките на Единния надзорен механизъм (ЕНМ)⁹ – Считано от 1 октомври 2020 г. България се присъедини към ЕНМ чрез

⁸<https://www.ecb.europa.eu/pub/convergence/html/ecb.cr202206~e0fe4e1874.bg.html> – точки 4.1, 5.1 и 7.1.

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПРАВО

установяването на тясно сътрудничество между Българската народна банка (БНБ) и Европейската централна банка (ЕЦБ). Присъединяването към ЕНМ е следствие на решение (ЕС) 2020/1015 на ЕЦБ от 24 юни 2020 г.⁹ за установяване на тясно сътрудничество по смисъла на чл. 7 от Регламент № 1024/2013 Регламент (ЕС) № 1024/2013 на съвета от 15 октомври 2013 година за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции с Българската народна банка. Тясното сътрудничество е обвързано с множество конкретни права и задължения за Република България, включително по отношение на надзора и преструктурирането на банките, което спомага за изпълнението на критериите за законвергенция и за интеграцията в рамките на икономическия и паричен съюз. Заедно с присъединяването към ЕНМ България се присъедини и към Единния механизъм за преструктуриране (ЕМП)¹¹.

- Валутно курсов механизъм II (ERM II)¹² - На 10 юли 2020 г. българският лев бе включен, по искане на Република България¹³ към Валутно-курсния механизъм II (VM II). България се присъедини към този механизъм с цел постигане на висока степен на устойчива икономическа конвергенция с оглед приемане на еврото. С този акт се цели изпълнение по-специално на критериите по чл. 140, параграф 1, трето тире ДФЕС и чл. 3 от Протокол № 13 към Договора.

В доклада за конвергенция от юни 2022 г. относно напредъка, постигнат от държавите членки с дерогация в изпълнението на техните задължения, във връзка с постигането на икономическия и паричен съюз, изготвен на основание чл. 140 ДФЕС, е анализиран напредъка на всички държави членки, които все още не са въвели еврото - България, Чехия, Унгария, Полша, Румъния и Швеция. За всяка от тези държави членки е посочен напредъка и критериите от икономическо и законодателно естество, които не са изпълнени (вж. точки 4 от доклада). За Хърватия е констатирано, че критериите са изпълнени, което позволи приемането на тази държава членка в еврозоната от 1 януари 2023 г. По отношение на Швеция, докладът констатира, че тази държава членка

⁹https://www.bnb.bg/AboutUs/PressOffice/POStatements/POADate/03_MILENKOVHRISTOV_20201016_BG

¹⁰<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32020D1015>

¹¹ Вж. РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 806/2014 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 15 юли 2014 година за установяването на еднообразни правила и еднообразна процедура за преструктурирането на кредитни институции и някои инвестиционни посредници в рамките на Единния механизъм за преструктуриране и Единния фонд за преструктуриране и за изменение на Регламент (ЕС) № 1093/2010. С Регламент № 806/2014 се създаде нова агенция на Съюза – Единният съвет за преструктуриране („ЕСП“), на която е възложена компетентност относно преструктурирането на кредитни институции и инвестиционни посредници („институции“), установени в държавите членки, които участват в Банковия съюз. В рамките на своята компетентност ЕСП взема решения за приемане на схеми за преструктуриране по отношение на институции, за които е намерил, че са изпълнени условията за преструктуриране. България е страна и по международното СПОРАЗУМЕНИЕ ОТНОСНО ПРЕХВЪРЛЯНЕТО И ВЗАИМНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВНОСКИ В ЕДИННИЯ ФОНД ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ (Ратифицирано със закон, приет от 44-то Народно събрание на 8 ноември 2018 г. - ДВ, бр. 96 от 2018 г. В сила за Република България от 24 ноември 2018 г.).

¹²<https://www.ecb.europa.eu/pub/convergence/html/ecb.cr202206~e0fe4e1874.bg.html#toc64>

¹³https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/annex/ecb.pr200710_annex~29156bba37.bg.pdf

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПРАВО

не е предприела досега необходимите законодателни действия за изпълнение на критериите за конвергенция и подчертава дългото ѝ забавяне за отстраняване на „несъответствията, описани в (доклада за конвергенция от 2022 г.) и в предходни доклади“.

3. Становище на БАЕП по предмета на делото

Въвеждането на еврото, като съставна част от задълженията на държавите членки в рамките на икономическата и парична политика на Съюза, и по-общо като етап в изграждането на вътрешния пазар в ЕС, е принципно задължение на всички държави членки (чл. 3, ал. 4 ДЕС), с изключение на Дания. За държавите членки с дерогация по смисъла на чл. 139, ал. 1 ДФЕС, дерогацията се прилага временно до трайното изпълнение на критериите за конвергенция.

В този контекст, считаме, че предложението за произвеждане на референдум за отлагане на въвеждането на еврото до 2042 г., накърнява постигането на целите на Съюза за установяване на икономически и паричен съюз, чиято единица е еврото (чл. 3, параграф 4 ДЕС и чл. 119, параграф 2 ДФЕС). Такъв акт би представлявал формално и изрично отклонение от ангажимента, поет от Република България към другите държави членки по силата на Договора за присъединяване (чл. 5 от този договор), както и от задълженията на Република България, произтичащи от правото на ЕС.

Действително, първичното право на ЕС не предвижда изрично краен срок за въвеждането на еврото в определена държава членка. При все това, както бе посочено по-горе, от правната рамка на икономическия и паричен съюз следва, че дерогацията от това задължение не може да се тълкува в смисъл, че държава членка може да отложи, спре или забави целенасочено изпълнението на критериите за конвергенция и въвеждането на еврото като национална парична единица. Обратното би означавало да се допусне отклонение от това задължение за държавите членки, което застрашава постигането на целта за въвеждане на еврото, заложен в първичното право на ЕС. Всъщност зачитането и изпълнението на тази цел не може да бъде сведено до задължение, което държава членка трябва да изпълни, за да се присъедини към Съюза, и от което може да се освободи след присъединяването си¹⁴.

Единствената хипотеза, при която може да се отложи въвеждането на еврото, е, ако критериите за конвергенция не са трайно спазени. Така, предметът на предложението за референдум, който поставя въвеждането на еврото в зависимост от префиксирана бъдеща дата, която няма никакво отношение с критериите за конвергенция, противоречи на ДФЕС и Договора за присъединяване, тъй като поставя нов критерий – произволно избран бъдещ момент, 2042 г. – непредвиден в Договорите и нямащ никаква връзка със предвидените в правото на ЕС критерии. Също така, правото на ЕС не предвижда възможност държава членка едностранно да създава в своя полза дерогация от задълженията си, предвидени в първичното право, дори и на базата на национален референдум. В действителност, това би създавало опасен

¹⁴Виж по аналогия решение от 16 февруари 2022 г., Унгария/Парламент и Съвет, C-156/21, EU:C:2022:97, точка 144.

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПРАВО

прецедент, би накърнило предимството на правото на ЕС и равенството между държавите членки.

В този смисъл отлагането на въвеждането на еврото като единна парична единица в България по силата на изрично решение на Република България, засяга предвидения в член 4, параграф 3 ДЕС принцип на лоялно сътрудничество, който гласи:

„По силата на принципа на лоялното сътрудничество, Съюзът и държавите членки при пълно взаимно зачитане си съдействат при изпълнението на задачите, произтичащи от Договорите.

Държавите членки вземат всички общи или специални мерки, необходими за гарантиране на изпълнението на задълженията, произтичащи от Договорите или от актовете на институциите на Съюза.“

Държавите членки съдействат на Съюза при изпълнението на неговите задачи и се въздържат от всякакви мерки, които биха могли да застрашат постигането на целите на Съюза“.

Съгласно съдебната практика, държавите членки са длъжни да вземат всички мерки, годни да гарантират обхвата и ефективността на правото на Съюза, както и да отстранят незаконосъобразните последици от всяко нарушение на това право, и такова задължение носи в рамките на правомощията си всеки орган на съответната държава членка (решение от 21 декември 2021 г., EuroVoxPromotion и др., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 и C-840/19, EU:C:2021:1034, точка 173).

Във връзка с това, считаме, че в рамките на контрола за съответствие с Конституцията на Република България на решението на Народното събрание относно предложението за произвеждане на референдум, което може да доведе до отлагане (спиране или забавяне) на процеса за въвеждането на еврото до 2042 г., следва да се вземе предвид, че подобен акт би бил в противоречие счл. 4, ал. 3 от Конституцията на Република България, според който Република България участва в изграждането и развитието на Европейския съюз, на чл. 5, ал.4 от Конституцията, съгласно който международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната и имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат, и съответно попада в хипотезата на чл. 9, ал. 4 от ЗПУГДВМС, тъй като въпросът за въвеждането на еврото като единна парична в България е уреден в Договора за присъединяване.

4. Обсъждане на възможността за отправяне на преюдициално запитване по чл. 267 ДФЕС

Както е известно, производството за преюдициално запитване, предвидено в член 267 ДФЕС, което е ключов елемент в създадената с Договорите правораздавателна система, установява между Съда и юрисдикциите на държавите членки диалог между съдии с цел да се осигури еднообразното тълкуване на правото на Съюза, което дава възможност да се гарантират неговата безпротиворечивост, пълното му действие и автономията му, както и, в последна сметка, присъщият на това право характер, установен по силата на Договорите (вж. решение от 6 октомври 2021 г.,

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПРАВО

ConsortioItalianManagement и CataniaMultiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, т. 27 и цитираната съдебна практика).

Установеният с тази разпоредба механизъм за преюдициални запитвания цели да гарантира, че правото на Съюза поражда едни и същи последици във всички държави членки и по този начин да предотврати различията в тълкуването му, което националните юрисдикции следва да прилагат, и да гарантира това прилагане, като предостави на националния съд средство за отстраняване на трудностите, до които би могло да доведе изискването за осигуряване на пълното действие на правото на Съюза в рамките на съдебните системи на държавите членки. Така националните юрисдикции разполагат с възможно най-широката възможност, и дори със задължението, да сезират Съда, ако сметат, че висящото пред тях дело повдига въпроси във връзка с тълкуването или преценката на валидността на разпоредбите на правото на Съюза, по които въпроси е необходимо да вземат решение (вж. решение от 6 октомври 2021 г., Consortio Italian Management и Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, т. 28 и цитираната съдебна практика).

Също така, от практиката на Съда следва, че национална юрисдикция, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право, може да не отправи до Съда въпрос относно тълкуването на правото на Съюза и да поеме отговорността за неговото решаване, когато правилното тълкуване на правото на Съюза е толкова очевидно, че не оставя място за никакво основателно съмнение. Преди да стигне до извода, че случаят е такъв, националната юрисдикция, действаща като последна инстанция, трябва да се убеди, че отговорът е също толкова очевиден за другите юрисдикции от последна инстанция на държавите членки и за Съда (вж. решение от 6 октомври 2021 г., ConsortioItalianManagement и CataniaMultiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, т. 39 и 40, и цитираната съдебна практика).

Така, член 267 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че национална юрисдикция, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право, трябва да изпълни задължението си да сезира Съда с повдигнат пред нея въпрос относно тълкуването на правото на Съюза, освен ако не установи, че този въпрос е ирелевантен, разглежданата разпоредба от правото на Съюза вече е била предмет на тълкуване от Съда или правилното тълкуване на правото на Съюза е толкова очевидно, че не оставя място за никакво основателно съмнение (решение от 6 октомври 2021 г., ConsortioItalianManagement и CataniaMultiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, т. 66).

Конституционните съдилища на редица държави членки са отправяли многократно преюдициални запитвания, като например по делата, довели до решения от 13 септември 2022 г., C-45/21, EU:C:2022:670, от 8 декември 2022 г., Orde van VlaamseBalies и др., C-694/20, EU:C:2022:963 и от 16 юни 2015 г., Gauweiler и др., C-62/14, EU:C:2015:400.

Поставеният по настоящото конституционно дело въпрос засяга тълкуването на основополагащи разпоредби от първичното право на ЕС с конституционно естество за Европейския съюз и за процеса на интеграция в рамките на Съюза. Следва да се

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПРАВО

подчертае също така, че по въпроса липсва юриспруденция¹⁵. Той е от особено значение както за развитието на правото на ЕС, така и за други държави членки, по-специално за тези, които още не са въвели еврото като национална парична единица.

На тази база и с оглед целта за осигуряване на еднообразното тълкуване на приложимите разпоредби от правото на ЕС, според БАЕП е обосновано да се обсъди необходимостта Конституционният съд на Република България да сезира Съда на ЕС по реда на чл. 267 от ДФЕС.

В случай че Конституционният съд намира за необходимо да обсъди възможността за отправяне на преюдициално запитване, БАЕП е на разположение да представи допълнително становище по въпроса и да предложи формулировка на запитването.

**Управителен съвет на
Българската асоциация за Европейско право**

Настоящият текст съдържа 9 страници и представлява неразделна част от протокол от заседание на УС на БАЕП от 7 септември 2023 г.

За верността:

Ana
Dragomirova
Velkova

Digitally signed by Ana
Dragomirova Velkova
Date: 2023.09.13
12:57:23 +03'00'

---

¹⁵Вж. в този смисъл решението от 6 октомври 2021 г., *Conorzio Italian Management и Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, т. 51.

